

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 29.6.2012 г.
COM(2012) 359 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
за транспонирането на Директива 2009/43/ЕО за опростяване на реда и условията
за трансфер на продукти, свързани с отбраната, в рамките на ЕС

(текст от значение за ЕИП)

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	4
2.	Транспониране от държавите членки.....	5
3.	Приложно поле на директивата: свързани с отбраната продукти.....	5
4.	Принципът на предварително разрешение	6
4.1.	Трансферът на свързани с отбраната продукти между държави членки подлежи на предварително разрешение... ..	6
4.2.	...но са възможни и освобождавания.....	6
4.2.1.	Трансфери към или от държавните органи и въоръжените сили от страна на международни организации или за целите на програми за сътрудничество в областта на въоръжението.....	6
4.2.2.	Трансфери, свързани с оказване на хуманитарна помощ и извънредни ситуации	7
4.2.3.	Трансфери за поправка, поддръжка, изложение или демонстрация.....	7
4.2.4.	Допълнителни освобождавания.....	7
4.3.	Лицензи за преминаване и влизане на свързани с отбраната продукти, влизачи или преминаващи през територията на държава членка.....	7
4.4.	Компоненти	8
5.	Генерални, глобални и индивидуални лицензи за трансфер	8
5.1.	Три типа лицензи за трансфер	8
5.2.	Генерални лицензи за трансфер.....	9
5.2.1.	Доставчици, които ще се ползват от генералните лицензи за трансфер	9
5.2.2.	Категории получатели, които получават свързани с отбраната продукти по генерален лиценз за трансфер.....	9
5.2.3.	Видове свързани с отбраната продукти, които могат да бъдат трансферирани съгласно генерален лиценз за трансфер.....	10
5.2.4.	Регистриране преди първото използване на генерален лиценз за трансфер.....	10
5.3.	Глобални лицензи за трансфер	10
5.4.	Индивидуални лицензи за трансфер	11
5.5.	Информация, предоставяна от доставчиците	11
5.6.	Лицензиращи органи	11
6.	Сертифициране на предприятията получатели.....	12
6.1.	Цел на сертифицирането	12

6.2.	Критерии за сертифициране.....	12
6.3.	Транспониране на ключови елементи от сертифицирането	12
6.4.	Публикуване на информация за сертифицираните получатели	13
6.5.	Сертифициращи органи.....	13
6.6.	Предпазни мерки.....	13
7.	Износ след трансфера	13
8.	Санкции.....	14
9.	Предизвикателства пред транспонирането.....	14
10.	Заключение	15
ПРИЛОЖЕНИЕ		17

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за транспонирането на Директива 2009/43/ЕО за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, в рамките на ЕС

(текст от значение за ЕИП)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Целта на настоящата директива е да опрости правилата и процедурите, приложими спрямо трансфера на свързани с отбраната продукти в рамките на ЕС¹, с оглед да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар.

До момента в националното законодателство на държавите членки, отнасящо се до трансфера на свързани с отбраната продукти в рамките на Съюза, се съдържаха несъответствия. Това би могло да възпрепятства движението на продуктите и да доведе до нарушаване на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар, като по този начин затрудни иновациите, промишленото сътрудничество и конкурентоспособността на отбранителната промишленост в Европейския съюз.

Прилагането на директивата се очаква да премахне пречките пред търговията със свързани с отбраната продукти, да стимулира общите проекти за производство, да направи отбранителните предприятия в ЕС по-конкурентни и да допринесе за консолидацията на вътрешния пазар. В резултат на това интеграторите на системите за отбрана ще имат възможност да откриват своите вериги за доставка при по-предвидими условия, да увеличат икономии от мащаба и да оптимизират веригата за производство на отбранителни продукти. Новите правила могат също така да създадат нови възможности за МСП в отрасъла да се включат във веригата за доставка в други държави членки. Това ще укрепи отбранителната индустриална и технологична база на ЕС. Директивата също така ще допринесе за намаляване на административната тежест за стопанските субекти и администрациите на държавите членки. Ефективността на контрола върху износа в ЕС ще нарасне, тъй като контролните органи на държавите членки ще могат да съсредоточат ресурсите върху най-чувствителните трансфери и така ще поддържат високи нива на сигурност. На последно място, директивата ще предостави по-високи гаранции срещу риска от незаконни трансфери, което ще даде възможност за проследяемост и докладване на реекспорта и ще увеличи взаимното доверие с трети държави, споделящи същите принципи.

Директивата трябваше да бъде транспонирана от държавите членки най-късно до 30 юни 2011 г. и следва да бъде прилагана от 30 юни 2012 г. нататък. В член 14 от директивата се предвижда създаването на комитет, включващ представители на държавите членки, който да играе определена роля при изменение на несъществени елементи от директивата (като нейното приложение). Комитетът също така оказва

¹ В текста на директивата се споменава „трансфер в рамките на Общността“. След приемането на Договора за функционирането на Европейския съюз терминът „Общност“ се заменя със „Съюз“.

съдействие на Комисията, като подпомага държавите членки в процеса на транспониране и прилагане на директивата.

Настоящият доклад е изготвен в изпълнение на разпоредбата на член 17, параграф 1 от директивата, която изисква Комисията да докладва за транспонирането от държавите членки. За основа на настоящия доклад послужиха съобщените на Комисията текстове от националното законодателство, с които е транспонирана директивата и чийто пълен списък се намира в приложението; същевременно той дава първоначална представа за предстоящите предизвикателства.

2. ТРАНСПОНИРАНЕ ОТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

Въпреки че директивата предвижда срок за транспониране от над две години след публикуването ѝ в *Официален вестник на ЕС*, навременното транспониране изглежда е било трудно за няколко държави членки.

Комисията получи официална нотификация за транспониране на директивата в националното законодателство от мнозинството държави членки (20) (виж подробности в приложението). Други държави членки информираха Комисията, че са в напреднала фаза на процедурата.

Комисията започна процедури за нарушение за неуведомяване на основание член 258 от ДФЕС срещу държавите членки, които не са съобщили националните разпоредби, с които е транспонирана директивата. Към настоящия момент 7 държави членки все още не са съобщили за извършено транспониране. Една държава членка е съобщила за частично транспониране.

3. ПРИЛОЖНО ПОЛЕ НА ДИРЕКТИВАТА: СВЪРЗАНИ С ОТБРАНАТА ПРОДУКТИ

Директивата се прилага за свързаните с отбраната продукти, посочени в приложението към нея, което вече двукратно е изменяно, а именно с Директива 2010/80/ЕС на Комисията от 22 ноември 2010 г.² и Директива 2012/10/ЕС на Комисията от 22 март 2012 г.³

Тези изменения са следствие от член 13, параграф 1 от директивата, в който се предвижда Комисията да актуализира списъка на свързаните с отбраната продукти, посочен в приложението към директивата, така че той да съответства напълно на Общия списък на оръжията на Европейския съюз.

Този Общ списък на оръжията на ЕС е приет в контекста на Общата позиция 2008/944/ОВППС на Съвета от 8 декември 2008 г., определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване⁴. Общата позиция задължава държавите членки да гарантират, че националното им законодателство им позволява да извършват контрол върху износа на технологии и оборудване, изброени в Общия списък на оръжията на ЕС. Съгласно общата позиция Общият списък на

² ОВ L 308, 24.11.2010 г., стр. 11.

³ ОВ L 85, 24.3.2012 г., стр. 3.

⁴ ОВ L 335, 13.12.2008 г., стр. 99.

оръжията на ЕС служи за отправна точка на националните списъци с военни технологии и оборудване на държавите членки, но не ги заменя пряко.

Той се актуализира ежегодно от Съвета, обикновено вследствие на изменение на списъка на боеприпасите, приет в рамките на Споразумението от Васенаар за контрол на износа на конвенционални оръжия и стоки и технологии с двойна употреба⁵, който съдържа 22 основни вписвания на изделия, предназначени за военна употреба, в т.ч. някои изделия по категории, като например (но без да се ограничава до) малокалибрено оръжие, леко въоръжение и боеприпаси за тях, танкове и други военни бронирани сухопътни транспортни средства, бойни плавателни съдове (надводни или подводни), бронирано/предпазно оборудване, въздухоплавателни средства и безпилотни летателни апарати и др.

4. ПРИНЦИПЪТ НА ПРЕДВАРИТЕЛНО РАЗРЕШЕНИЕ

4.1. Трансферът на свързани с отбраната продукти между държави членки подлежи на предварително разрешение...

В директивата се посочва, че трансферът на свързани с отбраната продукти между държави членки подлежи на предварително разрешение (лиценз) (член 4). Определението за трансфер е „всяко предаване или движение на свързан с отбраната продукт от доставчик към получател в друга държава членка“. Лицензът е разрешение, издадено от национален орган на държава членка на доставчици, за осъществяване на трансфер на свързани с отбраната продукти за получател в друга държава членка.

Всички държави членки, които изцяло или частично са транспонирали директивата, са включили в националното си законодателство изискването за предварително разрешаване.

4.2. ... но са възможни и освобождавания

4.2.1. Трансфери към или от държавните органи и въоръжените сили от страна на международни организации или за целите на програми за сътрудничество в областта на въоръжението

Държавите членки могат да освобождават трансферите на свързани с отбраната продукти от задължението за предварително разрешение в случаите, когато доставчикът или получателят е държавен орган или част от въоръжените сили, или за доставки, извършвани от Европейския съюз, НАТО, МААЕ или други междуправителствени организации с оглед изпълнение на техните задачи. Трансфери, които са необходими за осъществяването на програма за сътрудничество в областта на въоръжението между държавите членки, също могат да бъдат освободени (член 4, параграф 2).

България, Чешката република (само в случаите на въоръжените сили или програмите за сътрудничество), Германия (само в случаите на държавните органи и въоръжените

⁵ Споразумението от Васенаар включва 41 страни със секретариат в Виена. Целта му е да допринесе за регионалната и международната сигурност, като насърчава прозрачност и по-голяма отговорност при трансфера на конвенционални оръжия и стоки и технологии с двойна употреба и по този начин предотвратява дестабилизиращи натрупвания.

сили), Естония, Гърция, Франция, Литва, Унгария (с изключение на програмите за сътрудничество), Малта, Нидерландия, Словения, Словакия и Швеция са се възползвали от тези изключения.

4.2.2. Трансфери, свързани с оказване на хуманитарна помощ и извънредни ситуации

Освен това държавите членки могат да освобождават трансфери на свързани с отбраната продукти от задължението за предварително разрешаване при трансфери, свързани с оказването на хуманитарна помощ в случай на бедствие или част от дарение при извънредни ситуации.

България, Естония, Гърция, Испания, Франция, Литва, Унгария, Малта, Австрия, Словения, Словакия и Швеция са се възползвали от това изключение.

4.2.3. Трансфери за поправка, поддръжка, изложение или демонстрация

Тъй като директивата има за цел съществено да се намали административната тежест за лицензиращите органи и отбранителната промишленост в рамките на ЕС, държавите членки могат също така да освобождават трансфери на свързани с отбраната продукти, когато такива трансфери са необходими за целите или вследствие на поправка, поддръжка, изложение или демонстрация.

България, Естония, Гърция, Франция, Малта, Австрия, Словения, Словакия и Швеция са се възползвали от това изключение.

4.2.4. Допълнителни освобождавания

Директивата позволява на Комисията, по искане на държава членка или по своя собствена инициатива, да включи допълнителни освобождавания, когато трансферът се осъществява при условия, които не засягат обществения ред или обществената сигурност, когато задължението за предварително разрешение се оказва несъвместимо с международните ангажименти, поети от държавите членки след приемането на настоящата директива, или трансферът е необходим с оглед на междуправителственото сътрудничество.

До този момент в Комисията не е постъпило такова искане, нито тя е установила конкретна нужда от допълнителни освобождавания.

4.3. Лицензи за преминаване и влизане на свързани с отбраната продукти, влизащи или преминаващи през територията на държава членка

Едно от нововъведенията в директивата е премахването на лицензите за „преминаване“ и „влизане“, т.е. транспортирането на свързани с отбраната продукти през една или повече държави членки, различни от държавата членка на произход и приемащата държава членка, без това да засяга прилагането на разпоредбите, необходими по съображения за обществена сигурност или обществен ред, като например, *inter alia*, транспортната безопасност. Това означава, че генерален, глобален или индивидуален лиценз (вж. подробности в точка 5 по-долу), издаден от държавата членка на произход, би следвало да е достатъчен за вътрешни за ЕС трансфери на свързани с отбраната продукти.

Във всички държави членки, които са транспонирали директивата, няма да се изискват лицензи за преминаване или за влизане при трансфери в рамките на ЕС, освен при изключенията, предвидени в директивата. Например в Германия ще се изисква генерален лиценз за влизане и преминаване само на военни оръжия. Нидерландия ще въведе система за предварителна нотификация. Унгария ще изисква лиценз за преминаване само за някои категории продукти и ще запази лицензите за влизане.

С това намаляване на лицензите и на свързаните с тях административни процедури се очаква да се опрости значително трансферът в рамките на ЕС на свързани с отбраната продукти, да се намалят административните изисквания към предприятията и да се подобри сигурността на доставките на държавите членки.

4.4. Компоненти

Компонентите на свързаните с отбраната продукти заемат специално място в директивата. Много сделки между свързани с отбраната предприятия в ЕС се отнасят до компоненти, прехвърлени от доставчик (често МСП) на интегратор, който вгражда получения компонент в по-голяма подсистема (например хидролокатор) или в по-голяма система (например подводница). Интегриращите предприятия обикновено произвеждат големи оръжейни системи, включващи компоненти, получени от доставчик, евентуално разположен в друга държава членка (например съединители за вграждане във въздухоплавателни средства).

Въпреки че компонентите не са официално определени в директивата, в член 4, параграф 7 е заложено изискването държавите членки да определят реда и условията на лицензите за трансфер на компоненти въз основа на оценка на чувствителността на трансфера с оглед, *inter alia*, на естеството на компонентите по отношение на продуктите, в които ще бъдат вградени и по отношение на всяка крайна употреба на готовите продукти, която може да даде повод за загриженост, както и на важността на компонентите по отношение на продуктите, в които те ще бъдат вградени.

С изключение на случаите, когато считат, че трансферът на компоненти е чувствителен, държавите членки трябва да се въздържат от налагането на експортни ограничения за компоненти, когато получателят представи декларация за употреба, в която удостоверява, че компонентите, обект на дадения трансфер, се интегрират или подлежат на интегриране в негови собствени продукти и не могат на по-късен етап да бъдат трансферирани отново или изнесени като такива, освен за целите на поддръжка или поправка (член 4, параграф 8).

Държавите членки, които са транспонирали изцяло директивата, са взели под внимание тези разпоредби в приетите национални мерки.

5. ГЕНЕРАЛНИ, ГЛОБАЛНИ И ИНДИВИДУАЛНИ ЛИЦЕНЗИ ЗА ТРАНСФЕР

5.1. Три типа лицензи за трансфер

Преди приемането на директивата индивидуалното лицензиране беше най-разпространеният административен инструмент в повечето държави членки. Преди всеки трансфер се изискваше индивидуално разрешение, със съответните процедури и разходи. Ето защо с директивата се въвеждат две нови категории лицензи — генерални и глобални, — които ще опростят процедурите по трансферите. Чрез тези нови типове

лицензи европейската отбранителна промишленост ще има на разположение ефикасна, еднородна и надеждна верига за доставки, когато се закупува оборудване в друга държава членка.

Всички държави членки, които са транспонирали директивата, са включили в законодателството си трите типа лицензи: генерални, глобални и индивидуални, при съответните условия, предвидени в директивата.

5.2. Генерални лицензи за трансфер

5.2.1. Доставчици, които ще се ползват от генералните лицензи за трансфер

Генералните лицензи за трансфер дават право на доставчиците, установили се в дадена държава членка, да осъществяват трансфер на свързани с отбраната продукти, които са конкретно посочени в лиценза, към категории получатели, намиращи се в друга държава членка (член 5). Доставчиците трябва да отговарят на условията на генералния лиценз или да поискат глобален или индивидуален лиценз.

Генералният лиценз за трансфер се публикува и поради това не е необходимо индивидуално искане за трансфера. Той позволява на доставчици, които отговарят на съответните условия, да осъществяват трансфер на продукти без допълнителни формалности на този етап. Държавите членки ще осъществяват последващ контрол върху трансферите.

Този тип лиценз значително ще опрости процедурите за доставчиците при по-малко чувствителните трансфери. Той ще позволи на държавите членки да съсредоточат усилията си върху контрола на по-чувствителни трансфери, тъй като няма да се изисква анализ на всеки отделен случай за всички сделки.

5.2.2. Категории получатели, които получават свързани с отбраната продукти по генерален лиценз за трансфер

Генералните лицензи за трансфер следва да определят категориите получатели, намиращи се в друга държава членка. Тези категории получатели включват „сертифицираните предприятия“, въоръжените сили на държава членка или договарящ орган в сферата на отбраната, който извършва покупки, предназначени за изключителна употреба от въоръжените сили на държавата-членка. Генерални лицензи за трансфер се използват и когато трансферът е извършен за целите на демонстрации, оценки и изложения, или за целите на поддръжка и поправка, ако получателят е първоначалният доставчик на свързаните с отбраната продукти (член 5, параграф 2).

Въпреки това директивата предоставя на държавите членки достатъчно гъвкавост, за да разширят тези категории получатели или да добавят трансфери, осъществявани за други цели.

Генерални лицензи за споменатите по-горе категории ще бъдат налични във всички държави членки, които са транспонирали изцяло директивата. Например Словения предвижда генерални лицензи само за въоръжените сили и сертифицираните получатели, докато в други случаи ще има изключение от лиценза; Испания също предвижда генерални лицензи за трансфери, свързани с операциите на НАТО и NAMSA; България, Гърция, Кипър и Малта предвиждат генерални лицензи за програми за сътрудничество по член 5, параграф 3.

5.2.3. Видове свързани с отбраната продукти, които могат да бъдат трансферирани съгласно генерален лиценз за трансфер

Държавите членки имат право да определят типа лиценз за трансфер за свързаните с отбраната продукти или категориите съответни свързани с отбраната продукти (член 4, параграф 5).

Няколко държави членки, като Естония, Испания, Франция, Кипър, Нидерландия и Португалия, вече са изпратили своя списък с генерални лицензи на Комисията. Независимо от това държавите членки са длъжни да публикуват списъци с обхванатите продукти и другите условия на генералния си лиценз не по-късно от 30 юни 2012 г., т.е. крайния срок за въвеждането на директивата.

5.2.4. Регистриране преди първото използване на генерален лиценз за трансфер

Държавите членки може да определят условията за регистриране преди първото използване на генерален лиценз за трансфер (член 5, параграф 4). Например България, Чешката република, Испания, Франция, Гърция, Австрия, Малта, Нидерландия, Португалия и Словения са въвели това изискване в законодателството.

Освен това доставчиците трябва да информират в разумен срок компетентните органи на държавите членки, от чиято територия те желаят да осъществят трансфер на свързани с отбраната продукти, за своето намерение да използват за първи път генерален лиценз за трансфер (член 8, параграф 2). Няколко държави членки, например Гърция, Франция, Кипър, Латвия, Австрия, Словакия, Словения и Швеция, ще поискат такова регистриране.

Държавите-членки може да определят допълнителната информация, която може да бъде изисквана относно свързаните с отбраната продукти, трансферирани съгласно генерален лиценз за трансфер. Тази разпоредба може да помогне на държавите членки да определят доставчиците, които действително използват генералните лицензи, така че компетентните органи да могат да проверяват регистрите на доставчика, ако е необходимо.

5.3. Глобални лицензи за трансфер

Глобалният лиценз за трансфер е предварително разрешение, издадено от национален орган на държава членка на индивидуален доставчик, по негово искане, за трансфери на конкретно посочени продукти без количествени ограничения към точно определени получатели за срок от три години, който може да бъде подновен (член 6). Потенциалът за опростяване произтича от факта, че глобалните лицензи за трансфер не се отнасят за една пратка, а могат да се използват за няколко трансфера в рамките на по-продължителен период. Те могат да бъдат особено полезни в случай на обичайни пратки до обичайни клиенти или за МСП с ограничен каталог.

Опитът в някои държави членки показва, че при глобалните лицензи е налице значителен потенциал за опростяване. Например, когато през 2002 г. Франция въведе възможността за глобални лицензи въз основа на каталога на участващите дружества (с конкретна насоченост към МСП), първоначално издадените 35 лиценза замениха 1250 индивидуални лиценза, което представлява значително намаляване на бюрократичните формалности.

Глобални лицензи за трансфер, както се изисква от директивата, ще бъдат въведени във всички държави членки, които са транспонирали директивата. На Комисията не е предоставена информация кои категории продукти ще бъдат предмет на глобални лицензи.

5.4. Индивидуални лицензи за трансфер

Индивидуалните лицензи за трансфер са разрешение, издадено от национален орган на държава членка на отделен доставчик за един трансфер и определено количество продукти. Те следва да бъдат използвани единствено в случаите, посочени в член 7: когато лицензът се ограничава до един трансфер; когато това е необходимо за опазване на съществени интереси в сферата на сигурността на държавите членки, или по съображения за обществен ред, или когато това е необходимо за спазване на международните задължения и ангажменти на държавите членки. Индивидуални лицензи за трансфер могат също да се използват в случаите, когато държава членка има сериозни основания да счита, че доставчикът няма да бъде в състояние да изпълни цялостния ред и всички условия, необходими за да му бъде предоставен глобален или генерален лиценз за трансфер.

Поради това критериите, даващи възможност за индивидуален лиценз за трансфер, са ограничителни. Индивидуални лицензи за трансфер се предвижда да бъдат изисквани в ограничен брой случаи. В бъдеще се очаква по-голямата част от трансферите в рамките ЕС да могат да бъдат осъществявани в рамките на генерални и глобални лицензи, а индивидуални лицензи да се издават само за най-чувствителните изделия.

На Комисията не е предоставена информация кои категории продукти ще бъдат предмет на индивидуални лицензи.

5.5. Информация, предоставяна от доставчиците

Доставчиците предоставят информация на получателите и органите и поддържат съответни регистри за трансферите с цел да се улесни осъществяването на нужния контрол.

Всички държави членки, които са транспонирали изцяло директивата, са включили в националното си законодателство разпоредби относно информацията, отчетността и воденето на регистри. Например доставчиците в Испания и Нидерландия са длъжни да предоставят информация на съответните органи на всеки 6 месеца, а доставчиците в Унгария — на всеки 3 месеца. По отношение на воденето на регистри срокът варира от 3 години в Швеция, до 7 години в Ирландия и Кипър и 10 години в България и Франция.

5.6. Лицензиращи органи

Лицензирането се извършва от различни институции в различните държави членки, не само от министерството на отбраната, както е в Португалия или Франция, но и от други органи, като например Службата за търговски лицензи в Унгария, Министерството на икономиката в Нидерландия или Агенцията за неразпространение и контрол върху износа в Швеция.

6. СЕРТИФИЦИРАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ПОЛУЧАТЕЛИ

6.1. Цел на сертифицирането

Сертифицирането е един от основните елементи на директивата и въвежда нов подход към системата за контрол на трансферите в сферата на отбраната. Целта на сертифицирането на получателите е да се установи тяхната надеждност по отношение на получаване на свързани с отбраната продукти по генерален лиценз за трансфер, публикуван в друга държава-членка. То е мярка за изграждане на доверие и средство за укрепване на последващите проверки. То ще намали риска от незаконни трансфери и ще подобри проследяемостта на свързаните с отбраната продукти, трансферирани съгласно генерален лиценз за трансфер.

6.2. Критерии за сертифициране

Директивата предвижда общи критерии за сертифициране в целия ЕС (член 9, параграф 2). Сертифицирането има за цел да осигури на държавите членки и на доставчиците „гаранции“ относно опита в отбранителните дейности на предприятието получател, данните за спазването от предприятието на съответните законови изисквания (особено в областта на реекспорта) и надеждността и качеството на неговите програми и структура за вътрешен контрол. По-специално, сертифицирането потвърждава, че са взети подходящи мерки за предотвратяване на риска, с цел защита на стоките, включително нематериалните активи (технологии, ноу-хау, софтуер и др.).

Тези разпоредби водят до необходимостта от нова правна и институционална рамка в държавите членки. С цел да се улесни транспонирането на директивата, Комисията прие Препоръка 2011/24/ЕС от 11 януари 2011 г. за сертифицирането на предприятията в областта на отбраната по член 9 от Директива 2009/43/ЕО⁶, в която се определят насоки във връзка с критериите за сертифициране. Основната ѝ цел е да гарантира единно тълкуване и прилагане на критериите за сертифициране, например за осигуряване на по-бързо взаимно признаване на сертификатите. Препоръката приканва държавите членки да я приложат най-късно до 30 юни 2012 г.

6.3. Транспониране на ключови елементи от сертифицирането

В съответствие със съобщените национални мерки за транспониране, държавите членки, които са транспонирали изцяло директивата, са въвели необходимите елементи за сертифициране на получателите в областта на отбраната. Тези държави членки са определили компетентни органи в съответствие с разпоредбата на член 9, параграф 1 и са установили критериите за надеждност, предвидени в член 9, параграф 2. Като цяло, националните законодателства предвиждат признаването на сертификати, издадени от други държави членки (член 9, параграф 6). Освен това държавите членки, които са транспонирали изцяло директивата, са създали необходимите механизми, за да следят за спазването на критериите за сертифициране и да прилагат необходимите коригиращи мерки съгласно член 9, параграфи 5 и 7.

⁶ ОВ L 11, 15.1.2011 г., стр. 62.

6.4. Публикуване на информация за сертифицираните получатели

Държавите членки са длъжни да публикуват и редовно актуализират списъка на сертифицираните получатели и да информират Комисията, Европейския парламент и другите държави членки за тях. Предвижда се също и централен регистър на получателите, сертифицирани от държавите членки, който да е публично достъпен на уебсайта на Комисията (член 9, параграф 8).

За тази цел Комисията създаде базата данни CERTIDER. Тази система беше разработена в сътрудничество със специална работна група, съставена от представители на държавите членки. Системата бе тествана и утвърдена от представители на държавите членки, които ще захранват регистъра с информация за сертифицираните предприятия получатели. CERTIDER е на разположение на следния адрес: <http://www.ec.europa.eu/enterprise/sectors/defence/certider/>.

6.5. Сертифициращи органи

Държавите членки трябва да определят компетентни органи, които да сертифицират установените на тяхна територия получатели на свързани с отбраната продукти съгласно генерални лицензи за трансфер, публикувани от други държави членки.

Тази роля се изпълнява от различни институции в различните държави членки: не само от министерството на отбраната, както е в Гърция, Франция, Словения и Португалия, а и от министерството на промишлеността — в Чешката република и Испания и министерството на икономиката — в Австрия, Нидерландия, Словакия и Литва.

6.6. Предпазни мерки

В директивата е предвидена възможност за временно спиране действието на генералния лиценз на сертифициран получател в друга държава членка в някои конкретни случаи и при определени условия (член 15). В нея също така е предвиден механизъм за информиране на другите държави членки и на Комисията.

Няколко държави членки, като България, Ирландия, Гърция, Испания, Кипър, Малта, Австрия, Словения, Словакия и Швеция, решиха да включат тези разпоредби в националното си законодателство.

7. ИЗНОС СЛЕД ТРАНСФЕРА

Износът на свързаните с отбраната продукти е регламентиран с разпоредбите на Общата позиция 2008/944/ОВППС на Съвета. В директивата изрично се посочва, че тя не засяга свободата на действие на държавите членки в областта на експортната политика по отношение на свързани с отбраната продукти (член 1, параграф 2).

Лицензите за трансфер обаче могат да съдържат специфични ограничения по отношение на износа за трети страни. В този смисъл в член 4, параграф 6 е заложено изискването държавите членки да определят изчерпателно реда и условията за лицензите за трансфер, включително специфичните ограничения за износа на свързани с отбраната продукти към юридически или физически лица в трети страни, като отчитат, *inter alia*, и рисковете за опазването на правата на човека, мира, сигурността и стабилността, които трансферът създава.

Държавите членки трябва да гарантират, че когато подават искане за лиценз за износ, получателите на свързани с отбраната продукти декларират пред техните компетентни органи, в случаите когато такива продукти, получени по лиценз за трансфер от друга държава-членка, са обвързани с ограничения за износ, че те са спазили условията на тези ограничения, включително, в зависимост от обстоятелствата, че са получили съгласието на държавата-членка на произход (член 10). Държавите членки, които са транспонирали изцяло директивата, са включили тези разпоредби в своите национални законодателства.

Държавите членки са длъжни да гарантират, че при извършване на формалностите при износа на свързани с отбраната продукти в митническата служба износителят представя доказателства, че всички необходими лицензи за износ са получени (член 11, параграф 1). Изискваните митнически процедури са налице във всички държави членки, които са транспонирали директивата.

Няколко държави членки, като България, Ирландия, Гърция, Кипър, Унгария, Португалия и Словения, са се възползвали от предвидената в член 11, параграф 2 възможност да спират процеса на износ от своята територия за период от максимум 30 дни.

Държавите членки, които предвиждат митническите формалности за износ на свързани с отбраната продукти да могат да се изпълняват само в определени митнически учреждения, следва да информират Комисията за съответните митнически учреждения (член 11, параграф 4). Комисията е длъжна да публикува тази информация в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*. До този момент само България, Гърция и Швеция са се възползвали от тази възможност в своето законодателство.

8. САНКЦИИ

Наред с всичко останало, държавите членки трябва да установят правила относно санкциите, приложими по отношение на нарушения на разпоредби, които произтичат от прилагането на директивата (член 16). Ефективните, съразмерни и възпиращи санкции са особено ценни мерки, които са необходими за постепенното изграждане на взаимно доверие между държавите членки, а също така трябва да са достатъчни, за да гарантират прилагането на разпоредбите на директивата, по-специално по отношение на спазването на общите критерии за сертифициране и на ограниченията във връзка с по-нататъшното ползване на свързаните с отбраната продукти след техния трансфер.

Всички държави членки, които са транспонирали директивата, са включили в националното си законодателство разпоредби, предвиждащи санкции. Санкциите се изразяват в административни глоби (в Унгария и Чешката република) или комбинация от административни глоби и лишаване от свобода (в Ирландия, Малта и Швеция).

9. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ТРАНСПОНИРАНЕТО

Както беше споменато по-рано, все още предстоят предизвикателства, свързани с окончателното транспониране във всички държави членки и най-вече с гарантирането на правилното прилагане на директивата. Това ще доведе до опростяване на правилата и процедурите за трансфер на свързани с отбраната продукти в рамките на ЕС и

съответно ще гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар в сектора на отбраната.

По отношение на приложението към директивата, въпреки че то би трябвало във всеки един момент да е идентично с Общия списък на оръжията на ЕС, практиката показва, че процедурата за изменение на приложението отнема поне седем месеца. Ето защо то се различава от Общия списък на оръжията на ЕС в продължение на най-малко 7 месеца в годината. Освен това директивата на Комисията за изменение на приложението трябва да бъде транспонирана от държавите членки и изисква прилагането на национална законодателна или административна процедура. Поради това може да се приеме, че националното законодателство, транспониращо приложението, никога няма да бъдат идентично с Общия списък на оръжията на ЕС, който се прилага към дадения момент, освен ако държавите членки не транспонират Общия списък на оръжията на ЕС, без да изчакат изменението на приложението. Тези несъответствия водят до правни и административни различия за националните органи и свързаните с отбраната предприятия в ЕС и влизат в противоречие с намерението на законодателя за точно съответствие между приложението на директивата и Общия списък на оръжията на ЕС.

Комисията е на мнение, че е необходимо да се опрости процедурата за привеждане на приложението към директивата в съответствие с Общия списък на оръжията на ЕС. Този въпрос ще бъде по-обстойно анализиран от Комисията в сътрудничество със Съвета и Европейския парламент.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Директива 2009/43/ЕО се прилага в област от вътрешния пазар, която до този момент беше предмет на често правени от държавите членки изключения поради тясната ѝ обвързаност с въпросите на сигурността. Директивата ще допринесе за укрепване на вътрешния пазар, намаляване на административната тежест, укрепване на отбранителната промишлена база на ЕС, както и за постигане на по-висока степен на интеграция и сигурност на доставките. Също така с нея ще се подобри ефикасността на контрола върху износа, като се вземат под внимание свързаните със сигурността цели на държавите членки.

Транспонирането на директивата в повечето държави членки е значителна стъпка напред в интеграцията на вътрешния пазар за отбрана. Навременното транспониране се оказва предизвикателство за държавите членки. Въпреки това равнището на транспониране показва добро интегриране в националното право на основните характеристики на директивата, а именно опростена и еднородна система за издаване на лицензи в целия ЕС, Общ списък на оръжията, който заменя предишните различни списъци с боеприпаси, установени на национално равнище, както и сертифициране на предприятията в областта на отбраната, което води до увеличаване на взаимното доверие и общото признаване на надеждността на предприятията в областта на отбраната.

Комисията ще наблюдава отблизо транспонирането и прилагането на директивата, с подкрепата на Комитета, с цел да помогне на държавите членки в хода на този процес и своевременно да определя нуждите им. Комисията ще направи преглед на прилагането и ще представи на Европейския парламент и на Съвета доклад с резултатите от него до 30 юни 2016 г.⁷

⁷ Както е предвидено в член 17, параграф 2.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Списък на националните мерки за транспониране⁸

Държава членка	Национална мярка за транспониране, съобщена на Комисията	Последно състояние на транспонирането, съобщено на Комисията
Белгия	-	В регион Брюксел — столица законът се очаква да бъде изпратен в Парламента през април 2012 г. В регион Фландрия законодателната процедура е приключила на 6 юни 2012 г. В регион Валония законът се очаква да бъде изпратен в Парламента през април 2012 г.
България	Указ № 56 от 25.03.2011 г. за обнародване на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба	Пълно транспониране
Чешка република	Закон за изменение на Закон № 38/1994 г. за външната търговия с военни стоки и за изменение на Закон № 455/1991 г. за лицензираната търговия (Закон за търговските лицензи), изменен, и на закон № 140/1961 г. (Наказателният кодекс), изменен на 20 юли 2011 г.	Пълно транспониране
Дания	Закон № 413 от 9 май 2011 г. за изменение на Закона за оръжията и експлозивите и на Закона за военното оборудване	Частично транспониране
Германия	Закон от 27 юли 2011 г. за транспониране на Директива 2009/43/ЕО на Европейския	Пълно транспониране

⁸

Националните мерки за изпълнение, изпратени от държавите членки, се намират на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0096:BG:NOT>

	парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността	
Естония	Закон от 12 юли 2011 г. за стратегическите стоки	Пълно транспониране
Ирландия	Наредба № 346 от 2011 г. за Европейските общности (трансфери на свързани с отбраната продукти в рамките на Общността)	Пълно транспониране
Гърция	Закон № 4028 от 11 ноември 2011 г. с изменения на разпоредбите на Закон № 2168/1993, който урежда въпросите, свързани с оръжия, боеприпаси, взривни вещества и взривни устройства и други разпоредби	Пълно транспониране
Испания	Кралски указ 844/2011 г. от 17 юни за изменение на Кралски указ 2061/2008 от 12 декември, за одобрение на Регламента за контрол на външната търговия с отбранителни материали, други материали и технологии и изделия с двойна употреба.	Пълно транспониране
Франция	Закон № 2011-702 от 22 юни 2011. за контрол върху вноса и износа на свързани с отбраната продукти, за опростяване на свързаните с отбраната трансфери в ЕС и за пазарите в областта на отбраната и сигурността Указ № 2011-1467 от 9 ноември 2011 г. за вноса и износа извън ЕС и вътрешните за ЕС трансфери на продукти, свързани с отбраната Вторично законодателство за публикуване на генерални лицензи	Пълно транспониране
Италия	-	Законодателната процедура е приключила на 30 май 2012 г., но

		националните мерки не са съобщени
Кипър	Наредба от 2011 г. за контролираните стоки (трансфери на свързани с отбраната продукти в рамките на Общността)	Пълно транспониране
Латвия	Изменения от 28 юни 2011 г. в Постановление № 657 на Министерския съвет от 20 юли 2010 г. относно процедурите за издаване или отказ за издаване на лицензи за стратегически стоки и други документи, отнасящи се до движението на стратегически стоки	Пълно транспониране
Литва	Закон на Република Литва от 11 октомври 2011 г. за изменение на Закона на Република Литва относно контрола на стратегически стоки, № XI-1616 (Официален вестник, 2011 г., № 128-6052) Наказателен кодекс на Република Литва № VIII-1968 (Официален вестник, 2000 г., № 89-2741) Закон за изменение на Наказателния кодекс на Република Литва № IX-1495 (Официален вестник, 2003 г., № 38-1733) Закон № IX-2511 за изменение и допълнение на Кодекса за административни нарушения (Официален вестник, 2004 г., № 166-6060) (наричан по-долу „Кодекс за административни нарушения на Литва“) Заповед № V-766 на литовския министър на националната отбрана от 7 юли 2011 г., изменяща Заповед № V-1216 от 29 декември 2009 г. за	Пълно транспониране

	одобряване на Общия списък на оръжията (Официален вестник, 2011 г., № 92-4400) Постановление № 1В-393 на генералния директор на литовската митническа служба от 11 юни 2010 г. за изменение на Заповед № 1В-351 от 25 юни 2009 г. за одобряване на класификатора на митническите органи (Официален вестник, 2010 г., №70-3528)	
Люксембург		Приемането на национални мерки от парламента е било насрочено за 13 юни 2012 г.
Унгария	Правителствен указ № 160/2011 от 18 август 2011 г. за разрешаването на износа, вноса, трансфера и транзита на военно оборудване и услуги и сертифицирането на предприятия	Пълно транспониране
Нидерландия	Указ от 30 септември 2011 г. за изменение на Указа за стратегическото оборудване Наредба за изпълнение от 8 ноември 2011 г. относно стратегическото оборудване Закон от 22 юни 1950 г. за наказателното преследване на икономически престъпления Наредба на държавния секретар по въпросите на икономиката, селското стопанство и иновациите от 28 октомври 2011 г. за публикуване на генерални лицензи	Пълно транспониране
Малта	Закон от 8 ноември 2011 г. за доставките и услугите	Пълно транспониране
Австрия	Закон от 28 април 2011 г. за външната търговия	Пълно транспониране
Полша	-	Законодателната процедура е в ход към март 2012 г.

Португалия	Закон 37/2011 от 22 юни 2011 г.	Пълно транспониране
Румъния	-	Не се съобщава
Словения	Наредба от 20 юли 2011 г. за съгласията за производство и разрешенията за търговия с бойни оръжия и техника и за предварителните разрешителни за внос, износ, транзит и трансфер на свързани с отбраната продукти	Пълно транспониране
Словакия	Закон от 19 октомври 2011 г. за търговията със свързани с отбраната продукти и за изменение на някои закони	Пълно транспониране
Финландия	-	Законодателната процедура е приключила на 14 юни 2012 г., но националните мерки не са съобщени
Швеция	Закон от 9 юни 2011 г. за изменение и допълнение на Закона за военното оборудване (1992: 1300) Митнически регламенти и насоки (TFS 1997: 35) относно боеприпасите Наредба SFS 2011:850 за изменение на Наредба 1992:1303 за военното оборудване	Пълно транспониране
Обединено кралство	Наредба от 2008 г. за контрол на износа	Съществуващото законодателство на Обединеното кралство частично съответства на директивата